

Inhalt

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 7, februari 1939.....	1
De ondergang van het “Volksfront”	1
Ontwikkelingslijnen van de Franse politiek.....	1
I. Een sociale omvorming	1
II. Van éénheidsfront tot volksfront	2
III. De koers der sociale hervormingen.....	4
IV. Het tegen-offensief	6
V. Een balans	9
De illusie van het “Volksfront“	11
Barcelona, het begin van het einde.....	15
Was de C.N.T. wel het strijdorgaan voor de arbeiders?.....	17
Deze mei-strijd	18
De Duitse staat als ondernemer.....	20
De Nederlaag in spanje en nieuwe perspectieven.....	21

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 7, februari 1939

De ondergang van het “Volksfront”

Ontwikkelingslijnen van de Franse politiek

I. Een sociale omvorming

In de 28 maanden die vanaf het begin van de eerste Volksfrontregering tot de “algemene staking” van 30 november 1938 zijn voorbijgegaan, heeft zich in Frankrijk een principiële verschuiving der sociale krachten voltrokken.

Had de massastakingsbeweging in de zomer van 1936 de politieke initiatieven in de handen van de arbeiderspartijen gelegd, onder de verschillende Volksfrontregeringen gingen deze weer stapsgewijze op de vertegenwoordigers van het grootkapitaal over.

De ontwikkeling van het eerste ministerie-Blum tot de huidige regering-Daladier, was echter meer dan een vervanging van de sociaaldemocratische leiding der regeringswerkzaamheden door een openlijke kapitalistische belangenvertegenwoordiging op de grondslag van het traditionele democratisch-parlementaire systeem. Zij schiep de voorwaarden voor een omvorming van de staat van democratisch tot autoritair regime.

Verrassend snel en met verbazingwekkende wetmatigheid schijnt in Frankrijk in twee jaar iets tot stand gekomen te zijn, waarvoor Duitsland langs vele en lange omwegen 14 jaren nodig had.

Maar hoezeer zich deze vergelijking aan ons opdringt, toch blijft ze zeer oppervlakkig. Door haar economische structuur, haar politieke tradities en levensvormen, door de mentaliteit van haar burger- en arbeidersbevolking onderscheidt Frankrijk zich verregaand van Duitsland, waar het

organisatievoorbeeld van het militarisme tot ideaal was geworden, zelfs van de sociaaldemocratische massa-organisaties.

De beslissende drijfveer voor de snelle opmars en de machtsovername van het nationaalsocialisme volgde uit het wegzinken van het land in een verschrikkelijke economische crisis, waarin mét de economische ook de politieke kracht van het monopoliekapitaal uitgeput was en de rebellie van de kleinburgerlijke massa de legale staatsgreep mogelijk maakte.

In Frankrijk draagt de crisis een slepend karakter. Hier ontstonden twee andere drijfveren voor de omvorming van de politieke heerschappij. Niet de onmacht en uitschakeling van de grote monopolies, maar omgekeerd: de uitbreiding van de monopoliegroepen, in de schaduw van een brede staatsbescherming, bewerkstelligde de aanpassing van de staat aan een, nog door het parlementarisme gedekte dictatuur. Politiek zette zich niet de opstand van de kleinburgers door, maar het binnenlandse offensief van het grootkapitaal onder de druk van de buitenlandse aanval op het Europese evenwicht, hetwelk met het systeem van Versailles in elkaar stortte.

Daardoor is de gehele positie van het Franse imperialisme in gevaar. Het ziet zich voor de taak gesteld, evenals de fascistische machten, om zijn economisch en politiek systeem op de oorlogstoestand over te schakelen.

Deze overschakeling is in binnen- en buitenlands politiek opzicht volkomen wetmatig.

Nadat de Franse arbeiderspartijen zich in het raam van het Volksfront hadden verenigd, –zodat dus hun actie zich op dezelfde wijze als die van de Duitse sociaaldemocratie, met haar coalitiepolitiek en haar “economisch-democratische” perspectieven, beperkte –, konden zij zich aan de logica van deze ontwikkeling niet meer onttrekken. Waren zij aanvankelijk wegbereiders voor de autoritaire omvorming, al spoedig waren ze er het slachtoffer van.

Aan het Volksfront viel in dit proces een bepaalde, hoewel door de partijen volstrekt niet gewilde, functie toe, na welker vervulling het in één stortte.

II. Van éénheidsfront tot volksfront

De Franse democratie begon al te wankelen onder de nawerking van de laatste economische wereldcrisis. Reeds in 1933 kon de uiterste vleugel der Franse reactionairen, niet het minst onder het aanvurend voorbeeld van de machtsovername door Hitler, tot een versterkte activiteit overgaan. De op haar manier fascistische beweging van Overste de la Rocque begon de propagandistische en staatsondermijnende aanvallen, waarbij naar beproefd recept de provincie tegen de hoofdstad moest worden uitgespeeld. De poging zelf werd met ontoereikende krachten ondernomen; hij vond plaats op een sociaal nog niet voldoende ontwrichte bodem. De Vuurkruisiers geraakten met hun samenzweringen en Putsch-methoden tegen de staat in een doodlopend slop. Zo bereikten zij slechts de snelle tegenmobilisatie van de nog ongeslagen arbeidersbeweging, die hen in macht en politieke inzet snel overvleugelde.

De bloedige botsingen tussen de opmars van de fascistische liga's en de tegendemonstraties van de arbeiders in februari 1934 vormden het uitgangspunt tot een merendeels spontane mobilisering van de arbeidersmassa's, onder welke druk in juli 1934 het eenheidsfrontverdrag tussen de socialistische en communistische partij tot stand kwam.

Hierop volgde, gelijk met een gestadig groeien van de organisaties, eerst de versmelting van de arbeiderssportbonden van beide richtingen, en toen in de herfst van 1935 de vereniging van de vakbonden.

De Franse arbeiders begonnen hun, in de strijd tegen de Liga's gewonnen krachtsgevoel, in organisatie om te zetten, nadat zij op een breed front tot directe actie tegen de fascistische liga's waren overgegaan.

Maar dat zou zich niet eenvoudig, als machtsaangroei doen kennen. Allereerst toch drong zich de vraag op: fascisme of revolutionaire actie.

Deze vraag wordt dikwijls aan het begin van een beslissend sociaal keerpunt met klaarheid gesteld, om dan in de loop van het gebeuren, met z'n complicaties en vermenging van de in beweging geraakte factoren, weer te vervagen, en te wijken voor schijnbaar conservatieve "vreedzame" mogelijkheden, om aan het einde weer met alle scherpste op te duiken.

De ervaring leert echter, dat de beslissing die dan voor aller ogen zichtbaar is, reeds bij de eerste stappen was gevallen. In de tussenperiode vindt zij slechts tijd de vroegere methoden nog eens te beproeven en uit te putten, tijd voor voort durende "legale" herziening van de sociale grondslagen van het land en haar economische politiek, en om haar schijnbaar nog democratische regeringsmethoden tot volle rijping te laten komen.

Het land berust slechts in de toestand van het conservatieve parlementarisme, om onder de dekmantel daarvan de ingrijpende veranderingen van het maatschappelijke systeem in te leiden en de krachten die zich verzetten tegen de fascistische omvorming zich in kleine acties te laten uitputten, zich aan valse fronten te laten offeren, en zodoende murw te maken.

Doordat de éénheidsfrontpartijen, hun actieprogramma beperkten tot de eis van opheffing van de Liga's door het staatsapparaat, op een kiesrechthervorming en op nieuwe kamerverkiezingen, bepaalden zij hun verder noodlot.

Tegenover het "fascisme" stelden zij geen revolutionaire actie, maar een conservatieve politiek.

Hun parolen luiden: tegen het fascisme! Maar ze begrepen niet eens, dat het "fascistische gevaar" zijn meest radicale sociale gangmakers niet in de Liga's heeft, maar dat dit gevaar juist in die onmerkbare sociale processen ligt, waarin de kapitalistische economie zichzelf omvormt en waarin de liberalistische methoden van de gezamenlijke staatspolitiek worden afgebroken.

Evenals de Duitse sociaaldemocratie wierpen zij zich uit vrees voor de fascistische organisaties in de armen van een staatsapparaat, dat in zijn stille werkzaamheid juist de politieke voorwaarden voor de autoritaire omwenteling van de maatschappij begon te scheppen.

Evenmin begreep de leiding der Franse arbeidersbeweging het feit, dat het opduiken van een "ernstig fascistisch gevaar" slechts een teken was, dat de huidige stand van zaken, vooral de politieke constellatie van het land, op den duur niet meer gehandhaafd kon blijven.

Want het "fascistische gevaar" op zichzelf reeds is het resultaat van een beginnende omstelling van de maatschappij, waarin haar materiële bestaan in strijd is geraakt met haar politieke grondslagen.

Daarom kan de fascistische aanval op de sociale voegen der maatschappij niet met de verdediging van die maatschappij beantwoord worden, maar met de revolutionaire tegenaanval, met de overwinning van de sociale crisis door de socialistische oplossing van het vraagstuk, dat wil zeggen door de revolutionaire omwenteling van de gehele maatschappelijke structuur.

De verdediging van de bestaande maatschappelijke toestand betekent juist niets anders dan de verdediging van de sociale ordening, uit welke tegenstrijdigheden de fascistische tendensen groeien. Zo voert iedere voorbijgaande "overwinning" van de "democratie" over het "fascisme" tot de stabilisering van een toestand, waaruit de sterkere fascistische offensieven noodzakelijk moeten voortkomen.

In deze situatie hadden de Franse arbeiderspartijen zich al begeven, toen ze het door de arbeiders als klassenstrijd opgevatte eenheidsfront openlijk uitbreidden tot de beweging van de politieke klassenverzoening, tot het Volksfront.

Het verbond met de radicaal-socialisten was een voor de hand liggende consequentie van hun conservatieve politiek, die onder het negatieve teken stond van een anti-fascistische politiek, die beperkt was tot de strijd tegen de Liga's.

Praktisch werd de "Bastille-eed" van 14 juli 1935, de gemeenschappelijke demonstratie van de drie grote democratische partijen in Parijs, slechts mogelijk gemaakt door het Frans-Russische bondgenootschap dat in mei tussen Laval en Stalin was gesloten.

Nadat de Sowjetregering geen kans had gezien tot een "veiligheidsverdrag" met het nationaalsocialisme te komen, moest zij het bondgenootschap met het Franse imperialisme ingaan, voor welks ondersteuning de Komintern haar Franse sectie een politiek oplegde van loyaliteit, van aanvaarding van de defensieuitbreiding en van gematigde hervormingen.

Ongetwijfeld heeft deze politiek haar gewichtig aandeel aan de noodlottige situatie, waarin de Franse arbeidersbeweging verzeild is geraakte. Het zou echter een grote overschatting van de macht van de Moskouse Internationale zijn, wanneer men de resultaten van de Volksfrontpolitiek alleen op háár rekening zou schrijven!

Een feit is het, dat de P.C.F. met haar politiek een sterke aanhang in de arbeidersmassa's heeft gevonden. De roes van de vereniging verhinderde een verdergaande politieke bewustwording; de Volksfrontpolitiek wees schijnbaar de weg van de geringste weerstand om de materiële voordelen en politieke veiligheid te bereiken.

Nog te midden van sterke spontane bewegingen ontwikkelde zich in de arbeidersmassa's een verlaat neo-refomisme, dat zich met weinig veranderde methoden waagde op wegen, waarop reeds de Duitse en Oostenrijkse arbeidersbeweging waren ten gronde gegaan en die de arbeidersbewegingen van andere landen in een toestand van onmacht gebracht hadden.

III. De koers der sociale hervormingen

De vorming van het Volksfront gaf de geestdrift en activiteit van de massa's een verdere stoot.

Burgerlijke kringen steunden het Volksfront uit velerlei redenen. Voor de radicaal-socialisten was het front allereerst een consequentie van het Pakt met de Sovjet-Unie; hun aanhangers zagen er een democratische actie in, waartoe een groot deel van het Franse kleinburgerdom tot aan de renteniersstand toe, bereid was.

De hogere kapitalistische kringen tolereerden het tenminste, daar zij met recht konden aannemen dat zowel de leiding van de radicaal-socialistische partij als ook de Senaat matigend en controlerend konden ingrijpen, zolang de beweging op parlementaire bodem bleef.

Met de strijd van de arbeiders tegen de fascistische verenigingen sympathiseerde het merendeel der burgerbevolking, dat voorlopig nog bereid was zijn traditionele, democratische regeringsvorm te verdedigen. Later echter benutten zij het "fascistische gevaar" om de gevaarlijke politieke energieën van de in beweging geraakte arbeidersmassa van mogelijke socialistische consequenties naar conservatieve politieke doelstellingen af te schuiven, in de strijd tegen de economische dictatuur van

de "200 families", in het raam van sociaal-politieke hervormingen te houden om de stoot tegen de ware heren van Frankrijk af te leiden op de Vuurkruisers¹ en Cagoulards².

Het is niet de eerste keer in de na-oorlogse tijd, dat het burgerdom in een gespannen situatie gebruik maakt van de sociale weerstand van de arbeidersklasse ter beveiliging van haar eigen zwakke positie.

De Kapp-putsch gaf de Duitse bourgeoisie de goede gelegenheid om de nog aanzienlijke strijdkracht van de Duitse arbeiders tegen de "reactie" van de wildgeworden vrijcorpsleiders en onvoorzichtige Putsch-makers te gebruiken, en om op de rug van de ambtelijk toegestane en welkome "roemrijke" algemene staking haar bedreigde macht te vestigen.

De bedwongen vrijcorpsen werden toen in de sociale belangenstrijd tegen de arbeiders gemobiliseerd welke juist door hun "gedisciplineerde" actie het uitbreken van de burgeroorlog verhinderd hadden, dat wil zeggen: die vrijwillig afstand hadden gedaan van een eigen machtspolitiek en van de daarin schuilende socialistische mogelijkheden.

En zoals in 1920 in Duitsland, zo waren het in 1936 in Frankrijk de toonaangevende organisaties van de arbeidersbeweging die zo'n manoeuvre niet alleen mogelijk maakten, maar ook doorvoerden!

Het parlementaire succes van het Volksfront, dat na lange onderhandelingen tot het eerste kabinet-Blum leidde, werd door een spontane stakingsgolf begeleid, op welks hoogtepunt volgens ambtelijke opgave 1½ miljoen arbeiders tegelijk in de strijd stonden. Het geweldig vermeerderde krachtsbewustzijn van de arbeiders kwam tot uiting in elementaire belangenstrijden.

Opééns waren zij zich nu van hun slechte bestaansvoorwaarden bewust, waaraan het in het algemeen achterlijke economische systeem van het land en zijn verdere verrotting door de slepende crisis schuld hadden.

De leiders van het Volksfront kwam deze stakingsbeweging op het moment van het aanvaarden van de regering niet minder ongelegen dan de bourgeoisie. Het Volksfront had zich beperkt tot een nauwkeurig omschreven en omljnd sociaal-politiek hervormingsprogramma, dat zou worden verwerkelijkt door rustige parlementaire arbeid. In plaats daarvan dreigde nu de stakingsgolf over alle grenzen heen zich uit te breiden en de regeringscoalitie zelf ten gronde te richten.

De regering decreeteerde in alle haast, twee dagen naar haar eerste optreden, een loonsverhoging van 7-15% en het aanvaarden van de bedrijfs-gedelegeerden van acht miljoen arbeiders. Een week later reeds nam de Kamer bij de onverminderde voortzetting van de staking de wetten over de 40-urige werkweek, over de 14-daagsche arbeidersvakantie, over het afsluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten en over de keus van de bedrijfs-gedelegeerden aan.

Het door de kracht van de stakingsbeweging zichtbaar onder de indruk zijnde ondernemersdom week over de gehele linie terug, erkende de uitspraken van de regering, betaalde de loonsverhogingen, kwam af en toe tot vrijwillige overeenkomsten met de gedelegeerden.

De reactionaire senaat stemde ijlings in de sociale wetten toe, welke direct in werking traden. De Franse bourgeoisie willigde de sociaal-politieke eisen van de arbeiders in, om de minder aangename

¹ Het Vuurkruis (Frans: Croix du Feu) was een Belgische militaire onderscheiding die werd toegekend aan alle houders van de zogenaamde "Vuurkaart" die werd uitgereikt aan iedereen die zich tijdens de Eerste Wereldoorlog minstens 32 maanden aan het front had bevonden. De medaille werd ingesteld bij koninklijk besluit van 6 februari 1934. (Wikipedia, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vuurkruis>)

² La Cagoule is de gebruikelijke benaming voor Comité secret d'action révolutionnaire, een extreemrechtse geheime organisatie in Frankrijk die in de jaren 1930 verscheidene aanslagen pleegde en probeerde het regime van de Derde Republiek ten val te brengen. (Wikipedia, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Cagoule>)

gevolgen van de bedrijfsbezetting te ontgaan de arbeiders met materiële beloften tot rust te brengen, en om haar zelfstandige politieke machtsuitbreiding tegen te gaan.

In dezelfde richting werkte de regering Blum met assistentie van de leiders van de beide arbeiderspartijen, die steeds opnieuw de bedrijven ingingen om de arbeiders discipline te prediken en hen tot werkhervatting te bewegen.

Voor alles echter bemoeiden zich de arbeiderspartijen ermee de beweging op de lijn te houden van de zuiver sociale hervormingen, overeenkomstig de wensen van de ondernemers, en te verhinderen dat de strijd een politiek karakter aannam.

De triomf van de sociaal-politieke eisen van het Volksfront, welker vervulling uitsluitend te danken was aan de stakingsgolf, werd met deze moeizaam bereikte beperking tot inleiding van de capitulatie.

Nauwelijks nog aan de regering, verscheen Blum voor de Parijser Kamer van Koophandel, om zich voor de vertegenwoordigers van het Grootkapitaal te rechtvaardigen ten opzichte van de massastakingen, waarvan de gevolgen intussen merkbaar begonnen te worden. Hier wist men hem te laten verzekeren, te zullen optreden tegen de pogingen van de arbeiders van verschillende grootbedrijven, die de productie zelf op gang wilden zetten met uitschakeling van de directies.

In het parlement verklaarde Blum bovendien de bedrijfsbezettingen voor "onwettig", hoewel hij een gewelddadig ingrijpen terugwees.

Het is niet te betwijfelen, dat de Franse arbeidersmassa's in de zomer van 1936 alleen door de door hen zelf ontdekte, en in de ruimste mate aangewende strijdvorm van de bedrijfsbezettingen, aan de drempel stonden van revolutionair ingrijpen in de sociale constructie van het land.

Hun eisen waren weliswaar op materiële verbeteringen in het raam der gegeven economische verhoudingen ingesteld, maar overal zijn grote, revolutionaire acties van de arbeidersklasse met naar verhouding onbeduidende belangen-eisen begonnen.

De spontaneïteit en het massale van de actie zelf, hielden de revolutionaire mogelijkheden in zich, waarvan de massa's aanvankelijk niets wisten. Hun leiding had het in de hand, hun deze mogelijkheden bewust te maken en het er op aan sturen, ze te realiseren.

Maar zij had het ook in de hand, deze consequenties te vermijden, doordat de beweging voor een spontaan overgaan naar beslissende aanvallen en acties, nog te weinig diepgang had en haar snel en gemakkelijk resultaat, de krachtsinspanning dáár bijna als een slag in de lucht liet schijnen, waar een scherper tegenstand de energie en het bewustzijn van de massa's waarschijnlijk vertienvoudigd zou hebben.

De tactiek van de Franse bourgeoisie bleek dankzij de ondersteuning van de Volksfrontregering en van de arbeidersleiders van beide partijen succesvol te zijn. Op het ogenblik dat zij Blum's gehele sociaal-politieke program aanvaardde, redde zij niet alleen haar ogenblikkelijk bestaan, maar breidde ook haar toekomstige overwinning over de arbeidersklasse voor.

IV. Het tegen-offensief

Het tegenoffensief van het Franse kapitaal zette in met een ontduikings-manoeuvre van economische aard, die de politieke resultaten van het eerste Volksfront-kabinet van het begin aan ondermijnde.

De "200 families" gingen tot een stille, maar omvangrijke sabotage over. Veertien dagen na het begin van Blum's regeringsoptreden, waren 25 miljard francs door kapitaalvlucht en nog eens 30 tot 40 miljard door het "opbergen" van goud en bankpapier, aan het bedrijfsleven onttrokken.

De Volksfrontpartijen wisten – afgezien van enige lege dreigementen tegen de groot-financiers – niet andere te antwoorden op deze opzettelijke verscherping van de crisis, dan door een steeds dringender appèl aan de arbeidersklasse, zich met de verkregen resultaten tevreden te stellen, hun eisen te beperken tot die van het Volksfrontprogram en gedisciplineerd tot hun werk terug te keren.

Ondanks dat duurde het tot einde juli voor de stakingsgolf definitief terugbeide.

Het afnemen en achterwege blijven van de arbeidersacties veroorloofde de bourgeoisie direct, ook op parlementair gebied tot de aanval over te gaan.

Reeds de 6de augustus besloot de Senaat, dat van het Werkverschaffingsprogramma van de regering-Blum, waarvoor in het geheel 20 miljard francs werden verlangd, tot het einde van het jaar slechts één miljard mocht worden uitgegeven. Eind september moest de regering de eerste devaluatie van de franc decreteren zonder dat het haar toegestaan was de lonen- en levensmiddelen-index in overeenstemming hiermee vast te leggen, zoals de vakverenigingen dit eisten.

De voorschriften voor een verplicht scheidsgerecht konden in december en januari nog slechts met moeite er door gehaald worden; de Senaat besloot, dat de artikelen over de landbouw uit dit wetsontwerp vervallen zouden.

Economisch bevond het land zich in de tang tussen prijsstijging en kapitaalvlucht, politiek ontgleed het aan de leiding van het Volksfront, dat wel nog regeerde, maar niet meer de te volgen koers uitstippelde.

Op 9 februari eiste een Senaatslid een “adempauze” in de sociale hervormingen; veertien dagen later werd deze “pauze” door Blum in een rede te St.-Nazaire aangekondigd.

In april verlangde Jouhaux de nationalisering van de verzekeringsmaatschappijen, om op deze wijze tien miljard voor de werkverschaffing bijeen te brengen. De regering antwoordde hem, dat dergelijke projecten tot betere tijden verdaagd moesten worden.

De pauze bleek te zijn een eindstreep onder de sociale hervormingen. Aan de arbeiders bleven voorlopig twee wezenlijke veroveringen over: de vijf-dagenweek, die aan het einde van 1936 en begin 1937 in de belangrijkste bedrijfstakken van de industrie, tot in het bankbedrijf toe, werd ingevoerd, en de betaalde, verplichte vakantie.

De twee verdere maatregelen van Blum's hervormingen: de erkenning van de bedrijfsgelegeerden en het verplichte scheidsgerecht, hadden hun betekenis nog te bewijzen.

De voortdurende activiteit van de arbeidersklasse, de steeds opnieuw opvlammende stakingen in de verschillende delen van het land, dwongen de bourgeoisie haar afmattingstactiek met voorzichtigheid voort te zetten.

Na een jaar regeringswerkzaamheid werd Blum eindelijk door de Senaat, door de weigering van de gevraagde financiële volmachten, ten val gebracht.

Chautemps vormde het nieuwe Volksfrontcabinet, met een radicaal-socialistische meerderheid.

Onmiddellijk leidde hij de tweede devaluatie van de franc in; einde juli werd de, door het Volksfront aangestelde Gouverneur van de Bank van Frankrijk, Labeyrie, van zijn functie ontheven. De sleutels van de gehele financiële politie van het land gingen over in de handen van Fournier, de vertrouwensman van het financiers-kapitaal, dat hiermee een beslissende positie heroverde.

Een half jaar later, midden januari 1938, voerde een poging der socialisten om een uitbreiding der regering naar links en rechts te bewerkstelligen, tot een nieuwe nederlaag, die begeleid werd door het heengaan der socialistische ministers uit de regering.

Middenin de, door de bezetting van Oostenrijk naderbij gevoerde Europese crisis, kwam toch weer een kabinet-Blum tot stand, dat zich echter onder de nieuwe stakingen in de wapenindustrie en de scherpe sabotage door het ondernemersdom, nauwelijks twee maanden kon staande houden.

De Senaat bracht het ten val door de weigering van nieuwe financiële volmachten.

Daladier nam de regering over, terwijl hij met voorbijgaan aan de socialisten, zijn kabinet naar rechts uitbreidde buiten het raam van het Volksfront.

Hij begon zijn regeringsarbeid met een derde devaluatie van de franc, gevolgd door krachtige maatregelen tot bijlegging der arbeidsconflicten. De looneisen der arbeiders werden afgewezen – voor de wapenindustrie werd de 45-urenweek ingesteld.

Hadden de radicaal-socialisten in deze ontwikkeling tot nog toe zich er mee vergenoegd, de politieke activiteit van de socialistische partij op gelijke wijze te remmen als deze laatste dit deed door het élan van de massa's te begrenzen binnen het raam van de parlementaire actie, thans namen zij de functie over die tot dusver de Senaat vervulde: zij namen deel in de leiding van het offensief tegen de sociaal-politieke veroveringen.

Hiermee had het Volksfront zijn taak volbracht.

In 1936 hadden de arbeidersorganisaties ervan afgezien op een politieke beslissing aan te sturen. Logischer wijze geraakten zij zodoende op sleeptouw van hun burgerlijke bondgenoot, die op het gebied der parlementaire manoeuvres reeds dáárom de sterkste moest zijn, omdat het initiatief der massa's was uitgeschakeld.

In de tijd van twee jaren slechts, waren de arbeiderspartijen zo verzwakt, dat zij, met een verwijzing naar de buitenlandse politieke moeilijkheden van het land, volkomen in toon gehouden en opzij gezet konden worden.

Toen Daladier in oktober 1938 op het congres van de radicaal-socialistische partij met zijn aanval op de Franse Communistische Partij, de breuk in het Volksfront verkondigde, beschreef hij hiermee een toestand, die zich reeds in de zomer in de politieke krachtsverhoudingen van het land duidelijk getoond had. In het Volksfrontcomité waren de arbeiderspartijen, ophef economische front waren de vakbondsleiders, niet meer in staat het op losse schroeven stellen en uithollen van de 40-urenweek, noch ook het gebruiken van militairen voor onderkruipersdoeleinden in de Marseiller havenstaking te verhinderen.

Toen Daladier eindelijk het “Drie jaren plan” van Reynaud op tafel legde, het regeren per decreet in de plaats van de parlementaire wetgeving stelde, de 40-urenweek ophief, de stakingsvrijheid aan banden legde en tenslotte tegen de “algemene staking”, de politie en het militaire apparaat met de uitvoerende macht bekleedde, toen deed hij dit slechts op de grondslag van de werkelijke machtsverschuivingen die in het land hadden plaatsgevonden.

Daarmede werd niet slechts het oude politieke evenwicht hersteld, zoals dat drie jaar tevoren bestond. De binnenlandse economische ontwikkeling zelf, de ontplooiing door de Staat van een economische politiek tot een verstrekkend protectionisme, de buitenlandse politieke druk van het Duitse fascisme, dwongen het Franse burgerdom tot een prijsgeven van de parlementaire democratie, die heden nog slechts in vorm bestaat.

Evenals in Duitsland werd deze omzwaai ook in Frankrijk uitgevoerd door de democratische vleugel van de bourgeoisie.

In het Duitsland van 1930 was het niet de een of andere rechtse regering, maar het democratische Centrum – de jarenlange bondgenoot der sociaal-democratie – die tot het regime van de

noodverordeningen overging. In het Frankrijk van herfst 1938 gingen de radicaal-socialisten over tot het regime van de "decrets lois" (wetsdecreten), tot het autoritaire regiem op de basis van een parlementarisme, dat van zijn politiek functie langzaam en stap na stap werd beroofd.

Zo voltrek zich het noodlot van de Franse arbeidersbeweging. Tegenover de aanvallen van de putschistisch-fascistische organisaties had zij zich beroepen op de massa-acties binnen het raam van de parlementaire wettelijkheid. Die spontane, onberekenbare aanvalsbeweging van de arbeidersmassa's leidde zij af in de bedding van de parlementaire hervormingen. De parlementaire hervormingen zocht zij te verdedigen met middelen, die het parlementarisme zelf beperkten. Op de bodem van de beperkte wettelijkheid leverde zij zich over aan de sabotage en de dictatuur van de groot-kapitalistische krachten in het land. Bij het terugwijken voor deze krachten verloor zij haar parlementaire posities; zij zag toe, hoe de politieke macht volledig in handen van haar radicaal-socialistische bondgenoot overging.

Met het oog op de buitenlandse bedreiging tegen het Franse imperialistische systeem, capituleerde zij voor de reactionaire koers van de burgerlijke democratie.

Reeds onmachtig moest zij toezien hoe deze democratie uit deze zelfde motieven tot een versnelde prijsgeving van het parlementarisme overging en eerst halt maakte nadat de autoritaire regeringsmethoden waren ingevoerd.

De campagne van de Volksfrontcoalitie *begon* met de democratische afweer van het binnenlandse "fascistische gevaar" en eindigde met het organiseren van de legaal-fascistische methoden ter afweer van het "fascistische gevaar" uit het buitenland. Tegen hun eigen wil maakten de arbeiderspartijen zich tot gangmakers van deze omvorming van het politieke regime, omdat zij op het ogenblik van de sterkste krachtsontplooiing van de arbeidersklasse, de revolutionaire ontwrichting en daarmee de beslissing, uit de weg wilden gaan. Hun appel aan de democratie werd tot wegbereider voor het autoritaire regiem.

V. Een balans

Stellen we ons op het standpunt van de anti-fascistische propaganda van de IIIe en IVe Internationale dan zou in 1936 de leiding van de Franse arbeidersbeweging niet alleen een binnenlands-politieke kans vergooid hebben, maar heeft ze ook een buitenlands-politieke kans verspeeld, die voor het verdere lot van Europa van de grootste betekenis had kunnen zijn. Zij was in de gunstige omstandigheid, op het hoogtepunt van haar macht onverwacht voor geweldige mogelijkheden te komen, toen de Spaanse arbeiders de opstand van de generaals beantwoordden met hun revolutionaire acties.

Het was haar plicht geweest in het belang van de Spaanse revolutie de beslissing in het eigen land te bespoedigen. Overeenkomstig de propagandistische fraseologie van hun partijen was het haar plicht geweest zich consequent achter de revolutionaire vleugel in de Spaanse republiek te stellen en de snelle onderdrukking van de generaalsopstand mogelijk te maken, vóórdat het fascistische Italië tot interventie kon besluiten.

Indien de opvatting juist is, dat zich in Europa nog één gelegenheid bood het Hitleriaanse fascisme een vastbesloten buitenlandse tegenstander tegenover te stellen, dan was die in 1936 aanwezig, toen de beide grote Latijnse naties van het Westen voor de mogelijkheid stonden zich tot een revolutionair blok te verenigen.

Zij hadden dan de wereld moeten tonen, dat de bevrijding van de arbeidende massa's en de ontplooiing van hun opbouwende krachten ook tot een buitenlands-politieke versterking voeren kon. Deze beslissing werd door de sociaaldemocraten en communisten, in Spanje zowel als in Frankrijk, angstig vermeden. Zij verscholen zich achter de imperialistische democratieën, zij verbreidden een

democratische nevel, die de arbeiders de uitlevering van de Spaanse revolutie en daarna van de Spaanse republiek aan het Fascisme, moest verbergen.

De Franse sociaaldemocraat, Volksfrontleider en minister-president Blum was het, die opriep tot de non-interventie komedie en daarmee het Duitse en Italiaanse fascisme een vrijbrief gaf voor de meest uitgebreide interventie.

De Franse communisten waren het die met demagogische gebaren tegen deze uitlevering van Spanje aan het fascisme protesteerden en tegelijk door hun parlementaire actie deze buitenlandse politiek, dat wil zeggen de voortdurende capitulatie van de Volksfront-kabinetten, voor de Duitse en Italiaanse aanval, toelieten en sanctioneerden.

Niet alleen Bonnet en Daladier, maar in de eerste plaats Blum en Thorez dragen de schuld van de politiek van München.

De Franse socialisten konden met hun bij het opportunisme behorende blindheid niet zien dat zij tezamen met de P.C.F. de grondslag legden voor het ruïneeren van de Franse arbeidersbeweging, waarvoor zij in de Volksfrontpolitiek niet slechts *politiek* voorbereidend werk deden.

Zij versnelden een omzetting van de sociale structuur van hun land, waaruit het financiële dictaat van Reynaud organisch tevoorschijn kwam.

De Volksfrontregeringen hebben, door hun telkenmale ingrijpen in de economische wetgeving van het land, het zich sedert jaren opdringende staatsprotectionisme vooruit gedreven. Zelfs de wetten betreffende het scheidsgerecht en de bedrijfsgelegeerden moesten in deze fase tot een versterking worden van de Staatsautoriteit tegenover het vrije spel der maatschappelijke krachten, tegelijk met een lamleggen van de stakingsenergieën van de arbeiders, en konden slechts de tendens naar een legaal-fascistische ontwikkeling verhaasten.

De nationalisering van de wapenindustrie trok de staatsbureaucratie direct in het ondernemerskamp binnen en werkte zo in dezelfde richting.

Op het gebied van de financiële politiek hebben alle Volksfrontkabinetten met volmachten en machtigingen gewerkt. Zij verenigden daarmee op het omvangrijke gebied van de staatshuishouding wetgevende en uitvoerende macht in één hand, hieven praktisch het budgetrecht van het parlement op en voerden regeringsmethoden in, die het kenmerk zijn van iedere dictatuur.

De regering-Daladier voerde slechts met kracht datgene door, wat haar voorgangers begonnen waren.

Ja, toen Daladier eindelijk de "algemene staking" met de militarisering en mobilisering van alle overheidsdienaren en het personeel van de overheidsbedrijven en van de arbeiders van vele bedrijven in het "openbaar belang", lam legde, hanteerde hij slechts een wet, die Blum één dag na zijn aan de regering komen, uitgevaardigd had met het doel stakingen in de wapenindustrie af te wurgen. Hij protesteerde tegen het misbruik daarvan reeds daarom tevergeefs, omdat deze wet reeds in december 1937 met zijn stilzwijgende ministeriële toestemming, tegen de stakende Parijse verkeersarbeiders was aangewend.

Het Volksfront heeft de traditionele Franse democratie zelf vernield. Een noodzakelijke revolutionaire omvorming van het land verving het door sociale hervormingen, die ten gevolge van de ijverige economische sabotage van het industriekapitaal en de grootfinanciers tot een verdere ontvrachting van het land wezenlijk bijdroegen, de arbeiders hun politieke activiteit ontnamen en het burgerlijk tegenoffensief deden losbarsten op het moment, dat de verzwakking der arbeidersklasse ver genoeg was voortgeschreden.

De nederlaag van de “algemene staking” van 30 november 1938 was slechts een gevolg van deze verdedigingspolitie.

De historie heeft altijd geleerd, dat de algemene actie van de arbeidersmassa's, die hierdoor tot verdere consequenties beginnen over te gaan. In een teruglopende, kapotgemaakte en reeds teruggeslagen beweging kan hij slechts de overwinning van de tegenstander verhaasten, zoals reeds lang vóór de Franse ervaring, door de poging van de Italiaanse arbeidersbeweging de algemene staking van augustus 1922 uit te roepen, bewezen was, welke binnen drie maanden gevolgd werd door de “Mars naar Rome”.

De mislukking van de algemene staking werd tot een succes van de regering, die haar aanval tegen de arbeiders daarna met verdubbelde energie doorzette en daarvoor direct een rechtse meerderheid in het parlement vond. Nog is het niet beslist, of Daladier zijn weg naar het autoritaire regiem tot het einde zal kunnen gaan, ofwel, dat bij een nieuwe wending van de dingen andere krachten hem zullen aflossen.

Evenmin willen wij hier voor Frankrijk een fascisme naar nationaal-socialistisch voorbeeld voorspellen, hoewel het voor de hand ligt, voor de toekomst ook voor Frankrijk een autoritair regiem verwachten, dat op een overeenkomstige manier als de huidige Tsjecho-Slowaakse regering, op sleeptouw zal worden genomen door de grootmacht Duitsland. De richting van de Franse binnenlandse ontwikkeling ligt in elk geval nog in het ongewisse. Duidelijk is slechts, dat de 28 maanden van het Volksfrontexperiment voldoende waren de aanvalskracht en de spontaneïteit van het Franse proletariaat in die mate te vernietigen, dat het te verwachten is, dat het op het beslissende moment niet meer in staat zal zijn actief op te treden.

Evenals in Italië, in Duitsland en in Oostenrijk, is het ook in Frankrijk, dat de krachten die de arbeidersbeweging vernietigen, niet in de fascistische bataljons, maar in haar eigen leiding, haar organisatie-methoden, hare politieke denkbeelden en haar illusies te zoeken zijn.

(In bovenstaand artikel, van één onzer lezers³, lijken ons verschillende formuleringen nogal zwak. Bijvoorbeeld betreffende de angst van de oude arbeidersbeweging om doortastend tegen het kapitaal op te treden. Het geheel leek ons echter belangrijk genoeg ter publicatie. Het navolgende stuk echter schreven we naar aanleiding van het vorengenoemde artikel. – Samenstellers *Radencommunisme*.)

De illusie van het “Volksfront”

In Frankrijk behoort het “Volksfront” met de “nieuwe politieke koers” alweer tot het verleden. En het is nu wel duidelijk, dat het een illusie geweest is, nu de radicaal-socialistische partij als regeringspartij zelf een fascistische politiek doorzet, daarbij steunende op de geheel rechtse partijen.

Voor de politieke naïevelingen moge het daardoor duidelijk geworden zijn, dat de politiek van de Franse regering niet bepaald wordt door de belangen van het “Volk”, maar door de noodzakelijkheden voor de winstvorming van het Franse kapitaal.

³ Waarschijnlijk gaat het om een oorspronkelijk Franstalige tekst uit de “Revue du Bureau International des Fractions de Gauche”, geschreven door Jean Melis, alias Mitchell (1892-Bergen-Belsen, 1945), die naar het Nederlands werd vertaald door Adhémar Hennaut(1899-1977). Zie: <https://maitron.fr/spip.php?article149614>

Nadat de grote wereldcrisis in 1931 in Frankrijk doorbrak, bedrijven tot stilstand kwamen of ingekrompen werden, kortom, toen de productie voor het kapitaal minder winstgevend werd, kwamen ook in Frankrijk de fascistische organisaties op. Gefinancierd door het grootkapitaal, hadden ze tot doel, met politiek geweld de hinderpalen uit de weg te ruimen, die een verscherpte uitbuiting van de arbeiders en een massale afslachting van de kleinere producenten in de weg stonden, om zich langs deze weg weer een nieuwe winstbasis te verzekeren.

Hoewel de eerste stormloop van de fascistische organisaties mislukte, zette de verlaging van het levenspeil van de massa's zich evenals in de andere landen voorlopig als automatisch proces door langs de weg van de "devaluaties" van de betaalmiddelen. De prijzen van de noodzakelijke levensbehoeften gaan met de "devaluaties" automatisch in de hoogte, terwijl de lonen deze opwaartse beweging in langzaam tempo volgen en dan nog pas, als er voor gestreden wordt.

En de Franse arbeiders hebben hun strijd voor hun levenspeil gestreden. Dat het daarbij niet ging om de verbetering van het levenspeil van enkele beroepen, maar om een verweer van de gehele klasse, blijkt wel hieruit, dat gedurende 1936 ongeveer vijf miljoen arbeiders hebben gestaakt. In de maand juli waren er zelfs 1½ miljoen gelijk in staking met bedrijfsbezetting.

Onder deze druk week de bezittende klasse achteruit, wat in de nieuwe loonregeling, de vakantieregeling en de erkenning van bedrijfsafgevaardigden tot uitdrukking kwam.

De strijd van de bezittende klasse om het levenspeil van de massa's, in het bijzonder na 1931, omlaag te drukken en het daaruit groeiende verzet van de arbeiders, vormde de ondergrond, waarop het "Volksfront" in Frankrijk zich vormde en het was tegelijk de grondslag waarop het zijn rol moest spelen.

Hoe heeft het "Volksfront" zich in deze strijd gehouden? Is het nuttig geweest voor de arbeiders?

Zeker is, dat de massa's het "Volksfront" als een wapen tegen de bezittende klasse dachten te hanteren. De arbeiders-partijen en vakverenigingen, die in de vroegere periode als vertegenwoordigers van de arbeidersbelangen waren gegroeid, zouden ook nu de belangen van de massa's tegenover de kapitalisten moeten verdedigen. Wel was het voor velen duidelijk, dat deze oude arbeidersbeweging in bepaalde gevallen de arbeidersbelangen had verwaarloosd en meer op de verdediger van de kapitaalbelangen geleeke, maar men zag dit niet als noodzakelijk gevolg van de functie, die de oude arbeidersbeweging in de huidige maatschappij heeft.

Voor zover de oude arbeidersbeweging tekort zou schieten in het behartigen van de arbeidersbelangen, zou zo door de druk van de in politieke gisting verkerende massa en door de strijd op economisch terrein wel in het goede spoor gebracht worden tegen het kapitaal.

De Franse Kamerverkiezingen van 1936 en de daarop volgende massastakingen waren de duidelijke uitdrukking van deze stuwung "van onderen op". Zo werd het "Volksfront" onder de druk van de gistende massa naar voren geschoven. Zijn taak zou zijn, de eisen van de arbeiders door te voeren.

Het "Volksfront" stond daarmee voor een onmogelijke taak. Het doorvoeren van de eisen van de massa's betekende onherroepelijk een verder afbreken van de winstmogelijkheden van het kapitaal. En toen op het moment, dat de Volksfrontpartijen nog bezig waren de regeermacht over te nemen, de massa's in beweging kwamen om loonsverhogingen, enzovoort, door te drijven, beantwoordden de kapitalisten dit terstond met kapitaalvlucht.

Ze trachtten hun bezittingen naar veiliger oorden over te brengen. De Volksfrontpartijen stonden hier machteloos tegenover.

Zeër zeker zou het voorkomen kunnen worden, door de bezitters de beschikking over hun kapitalen te ontnemen, maar de radicaal-socialistische partij, een voornaam deel van het "Volksfront", maakte dit in geen geval mee.

Hier openbaart zich direct de diepe kloof, die door het "Volksfront" zelf heen liep; een kloof, die altijd bestaat tussen de belangen van de kleine bezitters (radicaal-socialistische partij) en van de arbeiders. Wel kunnen de partijen van kleine burgers, sociaaldemocraten en Stalinisten een front formeren, maar de belangen van hen, die ze vertegenwoordigen staan tegenover elkaar. Dat is nu gebleken en dat zal altijd blijken, zodra de levensbelangen van de arbeiders een aantasting van het kapitaalbezit eisen. Daarom kunnen Volksfronten alleen tot ontgoocheligen van de arbeiders voeren.

Maar ook de vertegenwoordigers van de zogenaamde arbeidersorganisaties kunnen het kapitaalbezit niet aantasten. Ze zijn gegroeid als de *bemiddelaars tussen de arbeiders en de bezittende klasse*, ZE STAAN TUSSEN DEZE TWEE FRONTEN.

Vanaf het ogenblik, dat ze de regeringsmacht in handen hebben, zijn ze ook officieel voor het in stand houden der kapitalistische productie verantwoordelijk. Ze moesten dus allereerst er voor zorgen, dat de vrede tussen kapitaal en arbeid werd hersteld. Dit trachtte ze te volbrengen, niet door de gewapende macht, maar door middel van hun invloed, die ze door hun organisaties, hun pers, hun redenaars, enzovoort, op de massa hebben. En dit is hen gelukt.

De Volksfrontregering, waarbij de vakverenigingen, vervulde in Frankrijk dus dezelfde rol als de Duitse zogenaamde arbeidersbeweging in 1918-1919 speelde.

De vertegenwoordiger van het Duitse grootkapitaal, dr. Silverberg, verklaarde toen, dat alleen de Duitse vakbonden in staat waren geweest de alles overstelpende vloedgolf van socialisering in te dammen. En zijn dankbaarheid tegenover deze "arbeidersorganisaties" ging zelfs zover, dat hij verklaarde dat de vakverenigingen uitgevonden zouden moeten worden, indien ze nog niet bestonden.

En niet geringer was de dankbaarheid van de Duitse grootindustriële Hugo Stinnes, die één van zijn zeeschepen "Legien" doopte (voorzitter van de Duitse vakbeweging).

Het opvangen van de massabeweging, om deze binnen de banen van de kapitalistische uitbuiting terug te brengen, dat was de werkelijke functie van de Franse Volksfrontregering. Ze moest de massabeweging baas blijven en voornamelijk er voor zorgen, dat de arbeiders niet tot meer revolutionaire maatregelen zouden overgaan.

Het gehele apparaat der Volksfrontpartijen, communisten en vakverenigingen inclusief, werkten daartoe op volle kracht. In zeer korte tijd werd toen door de vakverenigingen en de ondernemersbonden nieuwe arbeidsovereenkomsten gesloten en weer kwam het gehele apparaat in beweging, nu om de arbeiders te bewegen de nieuwe overeenkomsten te erkennen.

De Volksfrontregering gaf daarna deze overeenkomsten een wettig karakter en daarmee was toen de gevaarlijke massabeweging bedwongen.

Het is naar onze mening dus volkomen onjuist, als sommige stromingen in de arbeidersbeweging menen, dat de sociaaldemocraten, de Stalinisten en de vakverenigingen, te "angstig" zijn om het kapitaal aan te tasten. Integendeel: ze zijn helemaal niet "angstig". Of als er hier van "angst" sprake is, dan is het geen angst voor het kapitaal maar angst voor de arbeidersklasse. De kwestie is deze, dat het niet hun functie is het kapitaal aan te tasten, maar dat ze als bemiddelaars tussen de twee fronten van arbeiders en kapitalisten in staan. Daarom is hun taak niet, een dergelijke strijd te verbreden en te verdiepen, tot vernietiging van het kapitalisme, maar om deze strijd zo spoedig mogelijk te *bemiddelen*, dat is *af te sluiten*, dat is binnen de banen van het kapitalisme te houden of te brengen.

Daarom is het in de tegenwoordige tijd ook zulk een verregaande waanzin, te eisen, dat de vakbeweging een hier of daar uitgebroken staking "overneemt". Het betekent in de tegenwoordige tijd niet anders, dan het vriendelijke verzoek, een dergelijke beweging zo spoedig mogelijk te vermoorden.

Maar voor de Franse arbeiders had het "Volksfront" naast het vastleggen van de veroveringen door de massabeweging, nog een andere betekenis. Het "Volksfront" zou een dam moeten opwerpen tegen het vooruitdringende fascisme.

De Vuurkruisers en andere fascistische bonden wilden de bewegingsvrijheid van de arbeiders, de democratische ordening, opruimen naar Duits en Italiaans voorbeeld. De strijd tegen deze bonden betekende voor de massa van de arbeiders daarom meteen een strijd voor het recht zich te mogen organiseren en voor hun belangen tegen de patroons te strijden. En dat de organisaties deze strijd voerden spreekt wel vanzelf, omdat het voor hen doorgewoond een *strijd om hun bestaan* was. Maar niet alleen de arbeiders streden deze strijd tegen het fascisme. Ook grote delen van de Franse bourgeoisie waren in het "anti-fascistische front", zij het ook niet in het "Volksfront".

Als totaal was het de strijd als "nationale éénheid" tegen de buitenlandse dreiging. Volksfront en groot-bourgeoisie boden daarom tegen elkaar op, wie wel de beste vaderlander was.

Zo moest de leuze van deze "nationale éénheid" een van de krachtigste argumenten worden bij het bedwingen van de massabeweging. Men mocht deze éénheid niet verzwakken door verdere stakingen.

Sinds de verdeling van Tsjecho-Slowakije tracht de Franse bezittende klasse echter met de fascistische landen tot overeenstemming te komen. En daarmee is de reden voor een deelname van de radicaal-socialistische partij aan het "Volksfront" geheel vervallen: de massabewegingen zijn bedwongen en de Franse bourgeoisie voert de strijd tegen het fascisme op ander terrein.

Ook in dit opzicht bleek het "Volksfront" dus een illusie.

Er is door de propagandisten van de Volksfrontpolitiek, de parlementaire partijen en de vakverenigingen, veel valse hoop bij de arbeiders gewekt. En ze zullen ondanks alle nederlagen, die hierdoor geboekt moeten worden, toch doorgaan met de arbeiders tot verder samengaan met de kleine bezitters te bewegen. Dat in proberen, hen van hun eigen klassenpolitiek afstand te laten doen. Ze kunnen niet anders. Want zolang dat lukt, hebben ze in de kapitalistische maatschappij een recht van bestaan. Hebben ze hun invloed op de arbeidersmassa's verloren, dan kan het kapitalisme zich alleen handhaven door onderdrukking van elke arbeidersbeweging. Het georganiseerde geweld is daarbij het middel. En met de democratische rechten en vrijheden worden dan tevens de arbeiderspartijen en vakverenigingen op zij geschoven.

Voor de arbeiders betekent dit echter, dat ze alleen een strijd tegen het kapitaal kunnen ontwikkelen, als ze zich geheel van de kleinburgerlijke klasse losmaken. Dat is, als ze met elke Volksfrontpolitiek, die een werkelijke strijd tegen het kapitaal verhindert, breken. Hun strijd moet ieder kapitalistisch geweld trotseren en kan daarom alleen de kiemen van een proletarisch revolutie inhouden. Hun strijd kan geen strijd meer zijn voor de instandhouding van de bemiddelende organen van het kapitalisme maar voor de bewegingsvrijheid van hun eigen, zelfstandige strijdorganen, hun proletarische democratie.

Barcelona, het begin van het einde

De burgeroorlog in Spanje is met de verovering van Catalonië door de nationalistten zo goed als beslist.

Als revolutionaire strijd van de Spaanse arbeiders was hij al verloren sinds de arbeiders van Barcelona in de Mei-dagen van 1937 neergeslagen en ontwapend werden. Nadien draagt hij alleen het karakter van een imperialistische strijd tussen de fascistische en democratische machten in Europa, waarin de

Spaanse arbeiders samen met de democratische bourgeoisie streden om het democratische kapitalisme tegen het overal opdringende fascistische kapitalisme in stand te houden.

Het was een ongelijke strijd, die verloren moest gaan, want achter de Spaanse fascistena stonden de fascistische grootmachten, Duitsland en Italië, met al hun macht, terwijl de democratische landen, Frankrijk, Engeland, en de gehele Volkenbond, de "non-interventiepolitiek" voerden.

Men was er zich van bewust, dat als zij in dezelfde mate het republikeinse Spanje hadden ondersteund, als Duitsland en Italië het Franco deden, dit onmiddellijk tot de algemene oorlog had gevoerd. Uit vrees voor deze oorlog hebben zij hun medestanders in Spanje prijsgegeven en vchten deze op een verloren post.

Ondertussen woedt het barbaarse geweld van de fascistena voornamelijk onder de arbeidersbevolking. Op beestachtige wijze werden duizenden van de vluchtende burgerbevolking, vrouwen, kinderen, grijsaards en gewonden afgeslacht.

Terwijl de rijken met hun auto's al voor het beleg van Barcelona gevlucht waren (om straks weer te keren) en ongedeerd gelaten zijn door de vliegtuigen van Franco, werden de wegen, propvol met vluchtelingen, onophoudelijk vanuit laagvliegend vliegtuigen beschoten en gebombardeerd.

Zo straffen de moderne kapitaalsheren de arbeidsslaven die het gewaagd hebben tegen hun bewind in opstand te komen.

Ook het democratische Frankrijk, waarheen de stroom der vluchtelingen trok om het naakte leven te redden, liet zich niet onbetuigd.

Wie minstens 2000 francs en geldige passen in zijn bezit had, mocht de grens passeren en kan zich vrij bewegen; de honderdduizenden zonder bezit daarentegen werden tot het allerlaatst tegengehouden en toen in kampen, met prikkeldraad afgesloten en onder streng militair toezicht opgeborgen. Tegelijk is het Senaatslid Berard naar Franco gezonden om te onderhandelen. Daarbij zal het natuurlijk ook gaan om het terugdrijven van de gevluchte arbeidsslaven.

De Spaanse strijd werd gedragen door de heldhaftige opoffering van de zijde der arbeiders, maar al deze opoffering moest tevergeefs zijn, zolang het proletariaat in de grote industrielanden aan het commando van de heersende kapitalistenklasse gehoorzaamde en de wapens leverde, waarmee ze werden neergeslagen. Alleen de proletarische revolutie in de grote landen had ook de Spaanse arbeiders de overwinning kunnen brengen.

Zij waren de strijd alleen begonnen, want de democratische Volksfrontregering had reeds voor juli 1936 meer vrees voor de revolutionaire actie der arbeiders dan voor het fascisme. Deze regering, voortgekomen zijnde uit de verkiezingsoverwinning van het "Volksfront", heeft de fascistische generaals en officieren in functie gelaten en daardoor de voorbereiding van de generaalsoopstand mogelijk gemaakt.

En toen de arbeiders daarop met de revolutionaire opstand antwoordden, deden de Volksfrontpolitiekers alles, om de opstandige massa weer in het gareel van de kapitalistische orde terug te brengen. In een tijdsverloop van 24 uur stelden ze drie nieuwe regeringen samen, aldoor meer "links" georiënteerd, om zodoende gezag bij de opstandige massa te verkrijgen.

De oude arbeidersorganisaties boden daartoe de behulpzame hand: uit de sociaaldemocratische en communistische partij en de vakverenigingen, samen met burgerlijke republikeinen, werd de nieuwe regering gevormd en met behulp van hun organisaties alles gedaan om de radicale elementen van de F.A.I., C.N.T. en P.O.U.M. in bedwang te houden.

Waar men kon werden deze ontwapend; vooraanstaande strijders in de gevangenissen geworpen; andere vermoord; gehele troepenformaties van de Volksmilitie zonder toevoer van wapenen en munitie gelaten. Deze werden zo een gemakkelijke prooi voor de aanvallen van de goed bewapende fascistten.

Terwijl dus de vrijwilligers naar de fronten stroomden om de fascistten terug te slaan, voerde de regering achter het front een strijd om haar macht te vestigen en werd zo de strijd tegen de fascistten gesaboteerd.

Deze strijd achter het front heeft maanden geduurd.

De Volksfrontregering heeft daarin de overwinning behaald, voornamelijk doordat zij de beschikking had over de goudvoorraad en de verbinding met het buitenland. Ze kon wapenen en levensmiddelen kopen in Tsjecho-Slowakije, Polen, Rusland, Mexico, enzovoort. Maar ook zij alleen kon wapenen kopen, want zij garandeerde de instandhouding van de burgerlijke, kapitalistische orde. Aan de opstandige arbeiders zelf hadden de winstbeluste kapitalisten in de democratische landen en ook Rusland, niets geleverd. De Volksfrontregering vormde de schakel met de democratische, kapitalistische landen, waardoor deze de Spaanse arbeiders voor hun imperialistische belangen konden laten strijden.

Een overwinning van de revolutionaire arbeidersklasse laat de democratisch georiënteerde kapitalistenklasse in de wereld niet toe, want revolutionaire arbeiders kunnen nooit bondgenoten zijn in de imperialistische politiek van de kapitaalsmachten. Maar niet alleen de buitenlandse verbindingen hebben de Volksfrontregering geholpen haar macht over de opstandige arbeiders opnieuw te vestigen. Alleen reeds het feit, dat de revolutionaire arbeiders de centrale politieke functies van het land niet zelf ter hand namen, maar deze zonder weerstand aan de Volksfrontpartijen overliet, is beslissend geweest voor het verdere verloop.

Dat de arbeiders niet eens een poging er toe deden, afgezien dan van de propaganda van linkervleugel van de P.O.U.M., die wel in deze richting werkte, moet voor een goed deel toegeschreven worden aan de anarchistische opvattingen der F.A.I. en C.N.T., die ook de vorming van een revolutionair centraal politiek lichaam der arbeiders uit den boze achtten.

De harde werkelijkheid heeft de C.N.T. genoodzaakt die opvattingen te laten varen. Maar pas, toen de revolutionaire arbeidersstrijd, die in talloze onsamenhangende acties verliep, geordend en gericht was naar de centrale politieke richtlijnen van de "Volksfrontregering".

Ze konden toen niet anders doen, dan deel te nemen aan deze centrale politieke functies, die de arbeidersstrijd in het kader der burgerlijke ordening moest houden. Daarmee sloot de C.N.T. als organisatie op een weinig roemrijke wijze een, op velerlei punten waarlijk roemrijk revolutionair verleden, af.

Toch heeft het de Volksfrontregering nog heel wat gekost voordat ze de overwinning op revolutionaire arbeiders behaalde. Ze kon de opkomende macht van de arbeiders in het begin niet zo brutaal onderdrukken als zij dat later gedaan heeft. Haar positie was daartoe toen te wankel. Ze beschikte nog niet over een georganiseerde en goed gedisciplineerde militaire macht. De enige, die daartoe dienst kon doen, was de burgerwacht, de *guardia civil*, en die kon zij op het ogenblik niet op de arbeiders afsturen. Dat zou in die omstandigheden, nu de arbeiders gewapend waren, en vol strijd lust zelfmoord betekenen. De Stalinisten zowel als de sociaaldemocraten waren niet groot in aantal, in juli 1936, in de arbeidersklasse. Het merendeel was georganiseerd in de C.N.T., die vroeger steeds in tegenstelling tot de Volksfrontregering had gestaan. Het ging er dus om de C.N.T. te breken, de C.N.T. als strijdorgaan voor de arbeiders onbruikbaar te maken.

Twee dingen had dus de Volksfrontregering te doen om haar positie en daarmee de kapitalistische orde te redden. Het formeren van een leger, dat voor haar volkomen betrouwbaar was, en het vernielen van de organisatie van de revolutionaire arbeiders.

Was de C.N.T. wel het strijdorgaan voor de arbeiders?

Zijn houding in vorige revoluties had meermalen bewezen, dat hij het niet geheel was. We denken hierbij aan de algemene staking in Barcelona in september 1931, toen de massa uit protest tegen het gevangennemen van revolutionairen spontaan in staking ging en de C.N.T. de staking aflastte, omdat hij, zoals hij in een manifest mededeelde, nog niet in staat was de regering te vervangen.

Ook zijn niet deelnemen aan de opstand in Catalonië in oktober 1934, waardoor hij de Asturische arbeiders in de steek liet, vormt hiervoor een bewijs.

Een feit is echter, dat de arbeiders hem wel als zodanig trachtten te gebruiken. Ze konden ook nog genoeg druk uitoefenen op de C.N.T.- en F.A.I.-leiding om hem een gevaar voor de kapitalistische eigendomsverhoudingen te doen worden. Want ofschoon de leiders van de C.N.T. het éénheidsfront met de sociaaldemocratische U.G.T. wensten, en uitdrukkelijk verklaarden de "anti-fascistische éénheid niet te willen verbreken omdat het de eerste taak was het fascisme te verslaan" (zie *Syndicalist* van 12 september 1936), zien we uit de praktijk, dat zij toch vaak in strijd met het Volksfront handelden.

De Catalaanse arbeiders hadden zeer goed ingezien, dat wilden zij de strijd tegen Franco aanbinden zij moesten beginnen de bedrijven in hun bezit te nemen en op oorlogsproductie in te stellen. Maar dat was aantasten van het kapitalistische eigendom, iets wat het Volksfront nu juist niet wilde.

De organisatie van de bedrijven bouwden de arbeiders op door middel van de C.N.T.-syndicaten. Zo kwam de C.N.T. de hoofdrol te spelen in dit proces. Hij begon dan ook met het instellen van een Algemene Economische Raad en een Militiecomité.

Maar dat door de C.N.T. ingestelde Militiecomité bestond uit drie vertegenwoordigers van de C.N.T. , twee van de F.A.I., drie van de U.G.T., één kleine pachter, drie links-republikeinen en twee van de P.S.U.C. We zien des de tweeledigheid van de C.N.T. Eénerzijds ontkomt hij er niet aan de wil van de revolutionaire arbeiders te ondersteunen, anderzijds organiseert hij de strijd op de grondslag van de partijformaties. Gedurende de gehele burgeroorlog heeft de C.N.T. dan ook samengewerkt met de burgerlijke partijen. Daarom was zijn contrarevolutionaire houding in de Mei-dagen in Barcelona de consequentie van zijn gedurende de gehele strijd gevoerde politiek.

Doordat de arbeiders streden voor de onteigening van het kapitaalbezit in Catalonië, moesten zij wel in botsing komen met de regering. We kennen allen de maatregelen van de regering, de achtervolging van de revolutionairen, de sluipmoorden en gevangennemingen, het onthouden van wapenen aan het revolutionaire Aragonfront, die de spanning steeds hoger opvoerde, tot op 3 mei 1937 in Barcelona door de bezetting der telefooncentrale door de regeringstroepen, de bom barstte.

In het tijdvak juli 1936-mei 1937 had de regering kans gezien om haar stoottroepen, bestaande uit nieuwbakken sociaaldemocraten en communisten, meest kleine burgers, te formeren.

Een volkomen verandering van het leger, door het liquideren van de revolutionaire honderdschappen met het instellen van de militaire dienstplicht en militaire tucht, onder leiding van de oude officieren, het opnieuw organiseren van de *Guardia Civil*, hadden haar machtsposities versterkt, waardoor het haar mogelijk was openlijk tegen de revolutionairen op te treden.

Doordat de C.N.T. deel uitmaakte van de regering, was ze dus volkomen ongevaarlijk geworden; de contrarevolutie had ruim baan.

Deze mei-strijd was beslissend gebleken voor het lot van de proletarische revolutie in Spanje. Duidelijk was gebleken, dat noch het Volksfront, noch de C.N.T. te gebruiken waren voor een proletarische revolutie. Hun strijd tegen het fascisme was een andere, dan die van de arbeiders. Voor de arbeiders was de strijd tegen Franco gelijk met de strijd tegen het kapitalisme: Voor de burgerlijke partijen en ook voor de C.N.T. was de strijd tegen het fascisme alleen maar een strijd voor behoud van de democratische vrijheden van het kapitaal. De C.N.T. kon niet anders, of ze moest wel meegaan in deze strijd voor het kapitaal, omdat ze zich met deze partijen verbonden had. Door de nederlaag van de arbeiders in Mei 1937 was de strijd in Spanje uitgemond in een imperialistische oorlog tussen twee tegengestelde kapitaalsbelangen.

Deze belangentegenstellingen lagen niet zo zeer in het Spaanse kapitalisme dan wel in het Buitenlandse. Daardoor speelde de belangenpolitiek van de buitenlandse regeringen ook zo'n belangrijke rol in de wapenleveranties. Daar Spanje voor de wapenleveranties bijna geheel op het buitenland was aangewezen, is het vanzelfsprekend, dat de regering in haar politiek rekening moest houden met de wensen van haar leveranciers. Het is begrijpelijk, dat kapitalistische regeringen geen wapens leveren, of toe staan te leveren, om daarmee de proletarische revolutie te laten zegevieren. Dat verklaart ook waarom de democratische regeringen niet zo gul waren met hun wapenleveranties. Maar nog meer factoren hadden daarop invloed.

Het is bekend, dat het voornamelijk Italië en Duitsland waren die Franco steunden, om op die manier hun positie aan de Middellandse Zee te versterken en om grondstoffen te verkrijgen. Dit betekende voor Frankrijk en Engeland natuurlijk een aantasting van hun machtspositie. Dat konden zij dan ook niet dulden. Maar spoedig bleek, onder andere door de duikbotenoorlog in de Middellandse Zee in augustus 1936, dat een open strijd tegen Franco te gevaarlijk zou zijn.

Eenzijds de arbeidersrevolutie, anderzijds de dreiging van een wereldoorlog, aan het eind waarvan ook de arbeidersrevolutie wachtte.

Zo zit de democratische bourgeoisie, niet alleen in Spanje, maar overal, tussen twee vuren. Haar sympathie stond aan de kant van het Volksfront; de fascistische opmars en de dreigende arbeidersrevolutie, veroorzaakte echter haar aarzelend houding inzake de wapenleveranties. Daarom heeft zij in feite door haar non-interventiepolitiek Franco mogelijk gemaakt in Spanje te overwinnen.

Het akkoord van München, de aansluiting van Oostenrijk en Sudetenland hebben zeker de gang van zaken in Spanje verhaast. De fascistische macht wordt steeds dreigender. De democratische bourgeoisie moet wel toegeven en zij betaalt, als vanouds, met de levens der arbeiders.

De arbeiders in Spanje werden en worden bij duizenden uitgemoord. De regering is meer bezorgd voor het in veiligheid brengen van de Spaanse kunstschaten dan voor de duizenden proletengezinnen.

De Spaanse arbeiders hebben hardnekkig gevochten. Ze hebben een strijd gestreden tegen het fascisme, die een lichtend voorbeeld zal blijven voor de arbeiders van de gehele wereld. Ook waar ze met illusies de strijd ingingen, illusies, die hen noodlottig zijn geworden, blijft het feit bestaan, dat ze gestreden hebben met een geweldige moed en volharding door alle tegenslagen en ellende heen.

Niemand heeft het recht het Spaanse proletariaat zijn zwakte te verwijten, waar de nederlaag in de eerste plaats het gevolg is van de nog veel grotere zwakte van het wereldproletariaat, dat nog veel dieper gevangen zit in dezelfde illusies, zonder de kracht te hebben gevonden de Spaanse arbeiders in hun strijd afdoende te hulp te komen: de massale, revolutionaire actie in het eigen land. Slechts enige duizendtallen hebben ter plaatse, als Internationale Brigade, getoond wat internationale solidariteit betekent.

Het is nodig zich beter rekenschap te geven van deze positieve kant van de Spaanse strijd, en dat stelt ons voor de taak niet alleen de in het Spaanse proletariaat levende illusies te kritiseren, maar ook te laten zien, hoe het hieraan de morele kracht kon ontlenu de uitputtende oorlog gedurende 2½ jaar vol te houden tegen een tot de tanden bewapende overmacht.

Onder alle arbeiders leeft steek het besef van de dreigende fascistische barbarij en van de noodzaak van een eensgezind verzet hiertegen. Het is deze drang naar eenheid die het Volksfront in het leven heeft geroepen, het Volksfront, dat we niet alleen moeten zien als een door de leiders aan de arbeiders opgedrongen instrument, maar tevens als een uiting van de wil van het proletariaat om te komen tot eensgezinde strijd.

Dat dit zo is, wordt onder andere bewezen door de demonstraties van "Marxistische" (dit is sociaaldemocratische en communistische) arbeiders in de straten van Madrid, in juli 1936, die vrijlating eisten van de zich in de gevangenis bevindende anarchosyndicalisten, om hen aan de strijd tegen Franco te doen deelnemen.

We mogen niet vergeten dat het Volksfront in Spanje tenslotte slechts bestond bij de gratie van de arbeiders. Niets was er, dat hen in de juli-dagen er van kon weerhouden de gehele burgerlijke staat kapot te rammeien, dan alleen de illusie dat de Volksfrontregering een instrument kon zijn in hun handen om de strijd tegen het fascisme te voeren. Dat deze illusie niet alleen bij de sociaaldemocraten en communisten bestond, maar ook bij de anarchosyndicalisten, wordt door de geschiedenis van de Spaanse revolutie duidelijk bewezen.

Hoe is het mogelijk, dat deze arbeiders zo'n vertrouwen konden stellen in een regering, waartegen ze zelf revolutionaire strijd hadden gevoerd, door de bestorming van verscheidene gevangenissen onmiddellijk na de verkiezingen; door het verwoesten van kloosters, de verdeling van landgoederen, door een hele golf van stakingen met bedrijfsbezetting, waarbij het vaak tot bloedige botsingen kwam met de door de regering gezonden *Guardia Civil*? Dat is niet te verklaren uit de zo vaak veranderde samenstelling van die regering.

Het is alleen te verklaren, doordat zij beseften dat de Volksfrontregering, hoezeer ook vijandig tegenover de revolutionaire eisen van het proletariaat, zich toch niet door de fascistische generaals uit het zadel kon laten lichten.

Tenslotte was haar bestaan gebonden aan het bestaan van vakverenigingen, parlement en partijen, kortom, aan de "democratie", en zo konden de arbeiders, die het fascisme als de gevaarlijkste, meest directe vijand tegenover zich zagen, de hulp van het Volksfront aanvaarden, om zich niet tegenover een al te grote overmacht te bevinden.

Het verloop van de strijd heeft echter het onjuiste van deze opvatting wel duidelijk bewezen. Uitlatingen van Volksfrontleiders als Prieto, in de eerste dagen na de opstand, hebben duidelijk laten zien, dat zij in het geheel niet afkerig waren van een compromis met Franco, waarbij natuurlijk het revolutionaire deel van de arbeidersklasse met zijn bloed de prijs zou moeten betalen.

De onbuigzaamheid van het proletariaat enerzijds en de ontoegeeflijkheid van de fascistten anderzijds, die niet alleen met de anarchisten, maar ook met de reformisten wilden afrekenen, hebben dit echter onmogelijk gemaakt.

Zo is dan de gewapende strijd begonnen, waarin de revolutionaire organisaties van de arbeiders door hun sociaaldemocratische "bondgenoten" langzaam werden gewurgd, terwijl de strijd zelf werd verkocht aan de belangen van buitenlandse machten. Maar zelfs voor de bestrijding van het fascisme zelf heeft dat niet veel resultaat opgeleverd, juist omdat deze buitenlandse machten zelf meer en meer gedwongen zijn tot fascistische maatregelen in eigen land over te gaan.

Zo veranderden tenslotte ook de leuzen van de oorlog, en nu, na de verovering van Catalonië, kan men nergens in de verklaringen van Negrin meer lezen, dat de strijd gaat tegen het fascisme: slechts de "onafhankelijkheid van Spanje" wordt nog als doel van de strijd aangegeven.

De houding van Engeland met betrekking tot Minorca, de Franse vluchtelingenpolitiek, de openlijke erkenning van Burgos, die elk ogenblik is te verwachten, dragen er niet toe bij het vertrouwen in de "democratische" regeringen als bondgenoten tegen het fascisme, te versterken. Duidelijker dan ooit blijkt, dat de tegenstellingen tussen "democratische" en "fascistische" kapitalistische staten, voorzover ze bestaan, slechts betrekking hebben op imperialistische belangentegenstellingen, en niets te maken hebben met een verschil in mentaliteit van de regeringen. Het pas afgesloten handelsverdrag tussen Rusland en Italië is een waardig sluitstuk voor de "anti-fascistische politiek" van het "vaderland van de arbeiders".

Wanneer de Spaanse arbeiders de dupe zijn geworden van dit vertrouwen in de "democratie", dan zijn ze nog meer de dupe van de illusies van het internationale proletariaat, dat deze "democratie" heeft ondersteund.

Daarom is de eerste taak te komen tot het besef, dat de arbeiders slechts met eigen kracht de strijd tegen de heersers kunnen voeren, dat de bevrijding van de arbeiders slechts het werk van de arbeiders zelf kan zijn.

De Duitse staat als ondernemer

Met het oog op de talrijke discussies over de betekenis en de rol van de staat in het economische systeem van het Derde Rijk, is het nuttig, zich rekenschap te geven van de werkzaamheid van de eigenlijke staatsbedrijven.

Het statistische Rijksbureau geeft jaarlijks cijfers over het kapitaal en het aantal van de aan de staat behorende bedrijven. Hierbij zijn dan ook gerekend de bedrijven, die voor 75% of meer tot de staat behoren. De tot nu toe gepubliceerde getallen lopen echter slechts tot 1 april 1937.

Binnen het raam van dit materiaal zijn dus de staatsbedrijven die volgens het vierjarenplan opgericht zijn, of waaraan nog gebouwd wordt, niet opgenomen. De grote werken als de Göring-Werke of de Volksautofabriek, tellen hierbij dus nog niet mee.

Op 1 april 1937 behoorden in totaal 302 bedrijven tot het bezit van het Rijk, met een totaal-kapitaal van 1988 miljoen rijksmark. Tegenover het voorafgaande jaar is dat een vermeerdering van 17 bedrijven en een kapitaal-verhoging van 47 miljoen mark. Daarbij zijn niet meegeteld de spoorwegen met 13 miljard mark en de post met 2½ miljard, die reeds altijd staatsbedrijven waren.

Van bedoelde 302 bedrijven hadden 275 de vorm van A.G. of G.m.b.H. met een kapitaal van 1.654 miljoen mark. Dat is 85% van het kapitaal van alle openbare bedrijven.

De verandering tegenover het voorafgaande jaar is zeer gering. Op 1 april 1936 waren er 253 staatsbedrijven met een kapitaal van 1.685 miljoen in de vorm van een A.G. of G.m.b.H. Op grond van de publicaties kan men aannemen, dat tot einde 1937 geen grote veranderingen hebben plaats gevonden.

Het aandeel van het kapitaal in de staatsbedrijven ten opzichte van het gehele bedrijfsleven is gemakkelijk te berekenen. Eind 1937 bezaten alle A.G. en G.m.b.H., de staatsondernemingen

meegerekend, een totaal kapitaal van 23,3 miljard. Het AANDEEL VAN DE STAATSBEDRIJVEN BEDROEG DUS RUIJM 7%. Als men dus van de spoorwegen en de post afziet, is dus vast te stellen, DAT VAN EEN "SOCIALISATIE" VAN HET BEDRIJFSLEVEN GEEN SPRAKE IS.

De "geestelijke socialisatie", waarvan onlangs staatssecretaris Brinkman gesproken heeft, doet zich dus niet gelden in het overnemen van bedrijven. Het ingrijpen van de staat gebeurt dus veel meer zo, dat de staat tot "onzichtbaar lid van de bedrijfsleiding" wordt, zoals "Deutsche Volkswirt" het noemt.

De staatsbedrijven waren als volgt over de bedrijfstakken verdeeld:

TAK VAN BEDRIJF:	KAPITAAL IN MILJOENEN MARKEN:	
	Op 1 april 1936	op 1 april 1937
Water, gas, elektriciteit	604	611
Beteiligungsgesellschaften	355	345
Montaan-industrie	303	299
Bouwfinancieringsmaatschappijen	150	213
Havenondernemingen	110	110
Wapen-, machine-, metaalfabrieken	71	75
Wegenbouwmaatschappijen	51	51
Stikstof- en koolhydreerwerken	31	31
Land- en bosbouwondernemingen	131	95

Als men in het oog houdt, dat tot de "Beteiligungsgesellschaften" bijna het hele kapitaal van de V.I.A.G. (voornamelijk elektriciteitsbedrijf) en van de V.E.B.A.G. (mijnindustrie en ook weer elektriciteit) behoort, dan moet men vaststellen, dat de werkzaamheid van de staat als ondernemer zich voor het grootste deel voltrekt op het terrein van de algemene nutsbedrijven.

Ook de oprichting van de Göring-Werke, die het staatskapitaal in de montaanindustrie tot over het miljard brengen, kan aan het algemeen karakter der staatsbedrijven tot nu toe niets wezenlijks veranderen (zie: "Freies Deutschland", 12 januari 1939).

De Nederlaag in spanje en nieuwe perspectieven

Catalonië is nu geheel door de Franco-troepen bezet. Minorca heeft zich, na onderhandelingen die door Frankrijk en Engeland ten bate van Franco zijn ondersteund, overgegeven.

De overgave of verovering van Centraal-Spanje is slechts een kwestie van tijd.

Catalonië heeft geen werkelijke tegenstand geboden. Uitgehongerd, zonder voldoende kleding, zonder brandstoffen, en ook in bewapening verre de mindere van de tegenstander, onder zulke voorwaarden vechten alleen troepen van een revolutie, die in politiek opzicht succesvol is. En slechts déze hebben zelfs dan nog de kracht, ondanks alles, niet bedwongen te kunnen worden. Want slechts zij overwinnen het wapen van de tegenstanders, als zij de mensen die deze wapens hanteren, voor de revolutionaire zaak winnen.

De dertien punten van dr. Negrin betekenen niet iets, waarvoor men nog met de laatste moed van de vertwijfeling verder vecht. Als er nog een zekere tegenstand geboden werd, dan was dat slechts om de terugtocht van het leger en de vlucht van de vrouwen en kinderen te dekken.

Het grootste deel van het Catalaanse leger overschreed met een deel van hun wapenen de Franse grens, waar zij ontwapend en in concentratiekampen gestopt werden.

Zij kwamen hier niet bij een bondgenoot, die hen opnam, omdat hun zaak zijn zaak is.

Neen, voor het imperialistische Frankrijk zijn de gevluchte delen van het republikeinse leger, zijn hun wapenen, zijn het goud en de kunstschaten van het republikeinse Spanje een sjaggerzaakje, om in samenwerking met Engeland de non-interventiepolitiek tot een goed einde te voeren.

Dat is nu, na de onderhandelingen over Minorca, zelfs voor de verstokte volgeling van de Stalinistische politiek, zonneklaar gebleken. De politiek van de "solidariteit van de democratieën", heeft volledig schipbreuk geleden.

Franco kan tegenwoordig de hulp van het Engelse en Franse imperialisme niet meer missen om zich tegen Italië en Duitsland te verzetten, die van Spanje een door hen beheerst invloedsgebied willen maken, zonder dat zij echter datgene kunnen aanbieden wat Franco zozeer gebruiken kan: Kapitaal.

En waarom zouden Engeland en Frankrijk dit voordeel tegenover Duitsland en Italië niet volledig gebruiken?

Zolang het imperialistische staten zijn, zullen zij naar imperialistische maatstaven en naar geen andere, handelen.

Niet de imperialisten zijn verraders, maar zij die zich als de vertegenwoordigers van het proletariaat uitgeven, en beweren dat de belangen van het proletariaat identiek zijn met die van de imperialistische democratieën.

Er bestaat geen "democratische buitenlandse politiek", dat heeft de bittere Spaanse ervaring even duidelijk bewezen, als dat hij bewezen heeft, dat de politiek van het "volksfront" een politiek is, die – zowel in 1919 in Duitsland, als in 1936 in Frankrijk, als in Spanje en overall – de opkomende revolutionaire beweging verstikt, en de aangevangen revolutie stukslaat.

De Spaanse ervaringen hebben de volledige onbekwaamheid valide twee Internationales bewezen, en tevens aangetoond, dat de Stalinisten de organisatoren van de contrarevolutie zijn.

Dat de geschiedenis dat bewezen heeft, is echter niet voldoende. Het heldere bewustzijn ervan moet verhinderen, dat de lessen tevergeefs zijn geweest.

De contrarevolutie, aan welks spits Franco staat, is echter geen fascistische beweging. Hem ontbreekt de massabasis van de contrarevolutionaire en tegen het proletariaat in besliste tegenstelling staande, kleinburgerdom. Daarom kan hij niet zo'n heerschappij van kneveling en terreur doorvoeren, als het Italiaanse en Duitse fascisme. Daartoe is hij, de contrarevolutie, innerlijk te zwak.

Spanje echter zal verder worden teruggeworpen dan zelfs tijdens een reactieperiode van Primo de Rivera, waarin slechts illegale revolutionaire arbeid verricht kon worden.

Maar de illegale klassenstrijd zal verdergaan, het proletariaat zal niet versplinterd kunnen worden. De scherpste oppositie van de arbeiders en boeren tegen de reactie zal blijven bestaan. De herinneringen aan de heroïsche strijd eveneens. Zelf daar, waar de revolutionaire mannen vielen, behouden de vrouwen en kinderen de herinnering, die de revolutionaire gezindheid voedt en tot ontwikkeling brengt.

Maar ook blijven de gevolgen van de volksfrontpolitiek. Onthouden de proleten slechts de herinneringen aan de strijd en de dodelijke vijandschap tegen de contrarevolutie, dan hebben zij toch al te oppervlakkig de betekenis van de revolutie beleefd.

Zolang niet met de grootste duidelijkheid de ervaringen uit de volksfrontpolitiek getrokken zijn, leven zij zonder revolutionaire perspectieven. Zij leven voor alles onder de vreselijke druk, die zich aan de opvatting overgeeft, dat alles verloren is, omdat de overwinning een kwestie is van wapens- en voedselvoorziening.

Zolang deze mening niet verdwenen is, zolang zij niet begrijpen, dat het niet een vraagstuk van geweld, maar van politieke aard is, zolang zullen zij niet het vertrouwen in eigen kracht herwinnen.

Zo gezien is op een revolutionaire massabeweging in Spanje voor de naaste toekomst niet te rekenen. Door twee oorzaken niet: door de terreur en onderdrukking van de contrarevolutionaire militaire en politiedictatuur die Franco instelt, zowel als door het ontbreken van een revolutionair perspectief bij de brede massa.

Niet alleen echter heeft een revolutionaire partij in Spanje geweldige opgaven, hij heeft ook grote perspectieven: De toestand in deze is gelijk aan die in Frankrijk.

Echter het vervullen van deze opgaven en het verwerkelijken van de kansen zal slechts een Partij kunnen, waarvan het kader een heldere opvatting over de Spaanse revolutie en de Spaanse burgeroorlog bezit en de kunst verstaat alle lessen er uit te trekken en tegelijkertijd, aan de momenteel richtingloze en ontmoedigde massa, deze bij te brengen. Hierin bestaat overigens een vergaande overeenstemming met de toestand in Frankrijk.

(Het voorgaande namen we over uit "Der Funke", Organ der Marxisten-Internationalisten; het is het voornaamste deel van het eerste artikeltje uit nr. 1, februari 1939.)

Bij ons verkrijgbaar:	OPEN BRIEF AAN PARTIJGENOOT LENIN, 10 cent
	DE ALGEMENE ARBEIDERSBOND, 5 cent
	(Het bedrag kan in postzegels voldaan worden).
Nog voorradig:	LENIN ALS PHILOSOPH (Kritische Betrachtung der phil. Grundlagen des Leninismus). Per post 30 cent.